

## Protokół

### 7. posiedzenia, 4. sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 24. września 1881.

Początek o godz. 11<sup>1/2</sup> przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy dr. Mikołaj Zyplikiewicz.

Sekretarze: posłowie Jasiński Józef, Czajkowski Alfons, Turzański, Jan hr. Stadnicki.

Obecnych posłów: 126.

Ze strony c. k. Rządu: Wiceprezydent c. k. Namiestnictwa Filip Zaleski.

Marszałek zagaja posiedzenie i oznajmia, iż protokół 6. posiedzenia jest złożony w kancelaryi sejmowej do przejrzenia.

Marszałek uwiadamia Izbę, iż komisya dla spraw konkurencyi kościelnej już się ukonstytuowała i wybrała: Przewodniczącym p. Hoppena, zastępcą p. ks. Chełmeckiego, sekretarzem p. Maxa.

Sekretarz Jasiński Józef czyta spis petycyi od Nr. 220—247 wniesionych po dzień 24. września 1881., a przydzielonych następującym komisjom: administracyjnej: Nr. 220 do 226, 238, 240, — drogowej: Nr. 227, 236, 241, — petycyjnej: Nr. 228, 230, 245, — budżetowej: Nr. 229, 231 do 235, 237, 239, 242, 244, 246, — kultury krajowej: Nr. 243, 247.

P. Merunowicz wnosi: Wysoka Izba raczy petycyę Towarzystwa „Spójnia“ w sprawie przemysłu tkackiego przydzieloną komisji kultury krajowej przekazać komisji bankowej.

Izba uchwala ten wniosek.

Sekretarz Jasiński Józef czyta dostatecznie poparty wniosek p. Polanowskiego.

Wysoki Sejm uchwali:

„Sejm wzywa Wydział krajowy, by zbadał warunki założenia szkół rolniczych niższych (t. zw. szkół dozorców) oraz by na następnej kadencji przedłożył Sejmowi wnioski, oznaczające warunki, pod którymi mają być założone, tudzież miejscowości, które uzna za odpowiednie“.

Sekretarz Jasiński Józef czyta dostatecznie poparty wniosek p. Grossa:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następującą rezolucyę:

„Sejm wzywa Wysoki Rząd, by raczył jak najspieszniej przystąpić do udzielenia koncesyi na budowę drugorzędnej kolei żelaznej z Jarosławia na Rawę, Uhnów, Bełz, Krystynopol do Sokala, rokującemu w tym względzie od dłuższego czasu konsorcjum obywateli kraju naszego“.

Marszałek oświadcza, iż z wnioskiem tym postąpi wedle regulaminu.

Sekretarz Jasiński Józef odczytuje prośbę p. Stefana Żamoyskiego o 3 tygodniowy urlop z powodu niecierpiących zwłoki spraw osobistych.

Izba udziela tego urlopu.

Sekretarz p. Turzański odczytuje interpelację p. Janowskiego i towarzyszy do komisarza rządowego w sprawie rewizji odbytej na dniu 19. czerwca 1881. u Mirona Sawickiego, nauczyciela w Serebnem.

Komisarz rządowy oświadcza, iż odpowie na tę interpelację na jednym z najbliższych posiedzeń sejmowych.

Przystąpiono do porządku dziennego.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie spraw górniczych. — Sprawozdawca p. Wereszczyński.

Na wniosek sprawozdawcy odsyła Izba to sprawozdanie do komisji naftowej.

Następuje z porządku dziennego pierwsze czytanie wniosku posła Romanowicza w sprawie budowy kolei żelaznej ze Lwowa na Żółkiew do Sokala.

P. Romanowicz uzasadnia swój wniosek i wnosi: „Wys. Izba raczy sprawę tę odesłać do osobnej komisji kolejowej z 9 członków złożonej“. — Izba uchwała ten wniosek.

Następuje pierwsze czytanie wniosku posła Hausnera w sprawie utworzenia wydziału lekarskiego na uniwersytecie lwowskim.

P. Hausner uzasadnia swój wniosek i wnosi odesłać takowy do komisji edukacyjnej.

P. Męciński przemawia co do formalnego traktowania wniosku p. Hausnera i wnosi dodatek: „Wysoka Izba raczy uchwalić, ażeby komisya edukacyjna w ciągu dni 8 zdała sprawę o tym wniosku“.

Izba uchwała wniosek p. Hausnera i dodatek p. Męcińskiego.

Następnie odczytuje sprawozdawca p. Smolka sprawozdanie Wydziału krajowego w sprawie zezwolenia gminom Hanczarów i Probabin na pobór wyższych dodatków do podatków z następującym wnioskiem:

„Wysoki Sejm raczy powziąć następującej treści

## Uchwałę.

Następującym gminom powiatu Horodeńskiego w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem zezwala się pobierać w roku 1881. wyższe dodatki gminne do podatków bezpośrednich, a mianowicie: gminie Hanczarów w wysokości pięćdziesiąt siedm 57%, gminie Probabin w wysokości sto trzy 103%“.

Izba uchwała ten wniosek w drugim czytaniu bez rozpraw.

Następnie sprawozdawca p. Smolka czyta sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie przedłużenia gminie miasta Jarosławia na dalszych lat ośm prawa poboru opłat gminnych od piwa w dotychczasowej wysokości z następującym wnioskiem:

„Wysoki Sejm raczy przychylić się do prośby gminy Jarosławia i uchwalić następujący projekt do ustawy“.

Ustawa z dnia obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Megó Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

### Art. I.

Na pokrycie kosztów budowy wyższej szkoły realnej, tudzież budowy szkół ludowych pozwalają się gminie miasta Jarosławia na lat ośm, począwszy od 1. stycznia 1883. pobierać dotychczasowe opłaty gminne od piwa, a mianowicie po 4 złr. 99 ct. od jednego hektolitra.

## Art. II.

Do uiszczania tej opłaty obowiązani są wszyscy, którzy piwo dla konsumpcji miejscowej wyrabiają lub sprowadzają bądź to na sprzedaż, bądź na własny użytek.

Opłatą tą można obciążać tylko konsumpcję w obrębie gminy, a nie można nią obciążać produkcji i obrotu handlowego.

Izba uchwała ten projekt do ustawy w drugim czytaniu bez rozpraw, a uchwalwszy przystąpić do trzeciego czytania w drugim czytaniu uchwalonego zezwolenia gminom Hanczarów i Probabin na pobór wyższych dodatków do podatków i projektu ustawy w sprawie zezwolenia gminie miasta Jarosławia na pobór opłat od gorących napojów i piwa, przyjmuje powyższą uchwałę, jakoteż i projekt do ustawy w trzecim czytaniu.

Następuje sprawozdanie komisji kultury w przedmiocie wniosków Wydziału krajowego co do zalesienia wydm piaszczystych w powiecie Jarosławskim i w niektórych gminach powiatów: Łańcuckiego, Cieszanowskiego i Przemysłańskiego.

Sprawozdawca poseł Jędrzejowicz odczytuje to sprawozdanie z następującymi wnioskami:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

A. I. Sejm wyznacza na pokrycie kosztów zadrzewienia wydmisk i pastwisk zapiaszczonych:

1) w powiecie Jarosławskim oraz gminie Ożanna powiatu Łańcuckiego i gminom Bihale, Ihnaty, Kozaki, Sucha wola i Staresioło powiatu Cieszanowskiego począwszy od roku 1882:

a) na pierwsze trzy lata po 400 zł. w. a.

b) na następne dwa lata po 300 zł. w. a.

c) na ostatnie dwa lata po 150 zł. w. a.

2) w gminach Gliniany i Zeniów powiatu Przemysłańskiego rok 1882 i 1883 po 150 zł. w. a.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wypłacenia kwot powyższych pod warunkiem, że właściciele gruntów zadrzewić się mających dostarczą bezpłatnie robociznę potrzebną do przeprowadzenia projektowanej melioracji, niemniej grunt pod szkołki i materiał do ogrodzenia szkółek, zaś c. k. Rząd utrzymywać będzie nadzorcę leśnego jako kierownika robót wykonać się mających w powiecie Jarosławskim i sąsiednich gminach powiatów Łańcuckiego i Cieszanowskiego, oraz postara się o odpowiedni nadzór takichże robót w gminach Gliniany i Zeniów powiatu Przemysłańskiego, a nadto przyzna Wydziałowi krajowemu prawo ingerencji co do zużycia dotacyj wyznaczonych uchwałą niniejszą z funduszu krajowego.

III. Na pokrycie wydatków spowodowanych wyznaczeniem powyższych dotacyj otwiera się Wydziałowi krajowemu na rok 1882 kredyt do wysokości 550 zł. w. a.

B. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby zbadał stan wszystkich wydm piaszczystych i nieużytków w Galicyi i systematycznie rozwinął dzieło wprowadzenia je w kulturę.

Izba uchwała bez rozprawy w drugim czytaniu art. I, II, III wniosku (A), a po przemówieniu komisarza rządowego Wiceprezydenta c. k. Namiestnictwa p. Zaleskiego rezolucyę (B) do c. k. Rządu.

Poseł Jasiński Józef wnosi: Wys. Izba raczy przystąpić do trzeciego czytania tych uchwał bez czytania.

Izba uchwała ten wniosek i przyjmuje powyższe uchwały w trzecim czytaniu.

Po usunięciu z porządku dziennego wyboru komisji naftowej odczytuje p. ks. Sawa sprawozdanie o petycji Jędrzeja Weisły, gospodarza, o wsparcie dla jego 5 ociemniałych dzieci z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad petycyą Jędrzeja Weisły o udzielenie stałego wsparcia 5gu jego ociemniałym dzieciom lub umieszczenie ich w jakim zakładzie publicznym, przechodzi się do porządku dziennego.

Izba uchwała ten wniosek bez rozpraw.

*Protokół 7 posiedzenia.*

Sprawozdawca p. Wesołowski czyta sprawozdanie o petycyi Maryi Czorneńko, wdowy po ś. p. Oleksie Czorneńku, gospodarzu z Boratycz, z zażaleniem przeciw włościańskiemu kredyto-wemu zakładowi z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad petycyą Maryi Czorneńki, właściwie Czorneyko, przechodzi Sejm do porządku dziennego. P. Krukowiecki przemawia w tej sprawie i przedkłada następujące dwa wnioski:

Wysoki Sejm uchwali:

I. Sejm wzywa Wysoki Rząd o zarządzenie zmiany statutów banku włościańskiego stosownie do czasu i okoliczności obecnych i w harmonii z ustawą przeciw lichwie.

II. Wysoki Sejm poleci swojej komisji prawniczej zbadać, o ile jest prawną pretensya banku do dłużników procentu zwłoki 15 od rat zapadających po zapoznaniu dłużnika o zwrot całego długu naraz, a w razie uznania tego poboru za nieprawny, udzielenia opinii Wys. Sejmowi, czy Rząd z tytułu nadzoru nad bankiem nie mógłby zmusić bank do zwrotu pobranych i zaliczonych pretensyi, a w razie uznania, iż Rządowi nie przysługuje to prawo, do orzeczenia, czy dłużnicy mieliby szanse upominania się a to na drodze prawa cywilnego.

Izba popiera oba wnioski p. Krukowieckiego, a po przemówieniu sprawozdawcy uchwała Izba wniosek komisji, a obydwaj wnioski p. Krukowieckiego odsyła na tegoż wniosek do komisji prawniczej.

Marszałek zapowiada następne posiedzenie na środę o godzinie 11. i oznajmia iż porządek dzienny 8. posiedzenia zostanie posłom rozesłany.

Koniec posiedzenia o godzinie 1<sup>3</sup>/<sub>4</sub>, po południu.

## Porządek dzienny ósmego posiedzenia

*4. sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego, które się odbędzie we środę dnia 28. września 1881.  
o godzinie 11. przed południem.*

1. Pierwsze czytanie wniosku posła Polanowskiego w sprawie założenia niższych szkół rolniczych.
2. Pierwsze czytanie wniosku posła Maxa w sprawie przeniesienia siedziby Izby handlowo-przemysłowej z Brodów do Tarnopola.
3. Pierwsze czytanie wniosku posła Grossa w sprawie kolei żelaznej z Jarosławia do Sokala.
4. Wybór komisji naftowej z 7miu członków.
5. Wybór komisji kolejowej z 9ciu członków.
6. Sprawozdania komisji petycyjnej, o petycyach:
  - a) Sabiny Niewiadomskiej, wdowy po inżynierze okręgowym, o zaopatrzenie wdowie i sierocińskie. Sprawozdawca poseł Lenartowicz.
  - b) Julii Olewińskiej, wdowy po protokoliście Wydziału krajowego, o datek dla jej małoletnich córek. Sprawozdawca poseł Lenartowicz.
  - c) Bogusza Zygmunta Stęczyńskiego o wsparcie. Sprawozdawca poseł Lenartowicz.
  - d) Teofili Stupnickiej, wdowy po konduktorze dróg, o zapomogę. Sprawozdawca poseł Łukasiewicz Aleksander.
  - e) Albiny Śliwińskiej, wdowy po byłym zarządcy szpitala lwowskiego, o zapomogę. Sprawozdawca poseł Łukasiewicz Aleksander.
  - f) Jana Topolnickiego, sądowego opiekuna sierót po ś. p. Karolu Iwanickim, urzędniku Wydziału krajowego o dar z łaski na rok 1882. dla tychże. Sprawozdawca poseł Wodziński.
  - g) Mikołaja Horoszko, nauczyciela w Kuryłówce, o zapomogę. Sprawozdawca poseł Wodziński.

- h) Majera Frieda i Getzla Jawetz, dzierżawców myta, o wynagrodzenie poniesionych strat i zwolnienie z kontraktu dzierżawnego. Sprawozdawca poseł Pławicki.
- i) Ludwika Hodoly, ukończonego filozofa, o subwencyę na kształcenie się zagranicą. Sprawozdawca poseł Pławicki.
- k) Stanisława Darowskiego, konduktora dróg, o zapomogę. Sprawozdawca poseł Lenartowicz.
- l) gminy Unterbergen, o nadanie jej samoistności i odłączenie od gminy Podberezce. Sprawozdawca poseł Lenartowicz.
- m) gminy Kawenczyna, o zwolnienie od zapłacenia kosztów leczenia Teodora Kmiecia. Sprawozdawca poseł Wodziński.
- n) Emila Wisłockiego o zapomogę. Sprawozdawca poseł Pławicki.
- o) Towarzystwa wsparcia biednych chłopów izraelickich w Krakowie o zapomogę. Sprawozdawca poseł Zborowski.
- p) Michała Koczyńskiego o subwencyę na pokrycie kosztów nakładu ustawy procedury sądowej. Sprawozdawca poseł Zborowski.
- r) Dra Silbersteina Leopolda o subwencyę dla córki Fryderyki w celu kształcenia się w muzyce. Sprawozdawca poseł Zborowski.
- Sprawozdanie komisji prawniczej:
- s) o petycji gminy Czchów, w sprawie ustanowienia tamże sądu powiatowego. Sprawozdawca poseł Splawiński.
- Sprawozdanie komisji drogowej:
- t) o petycji gminy Chyrowa, w sprawie przeniesienia zapory mytniczej ze środka gminy po za jej obręb. Sprawozdawca poseł Żurowski.

Marszałek krajowy:

**Dr. Zyblikiewicz** w. r.

Sekretarze:

**Józef Jasiński** w. r.

**Alfons Czaykowski** w. r.

## Spis petycyj

*wniesionych do Wysokiego Sejmu krajowego po dzień 24. września 1881.*

- L. 220. Towarzystwo zaliczkowe Lisko, przez posła Żurowskiego, o popieranie instytucyj Towarzystw zaliczkowych.
- „ 221. Wydział powiatowy Jaworowski, przez posła Wereszczyńskiego, jak wyżej.
- „ 222. Wydział pow. Gorlice przez posła Fedorowicza, iżby grzywny na fundusz ubogich na ręce Wydziałów powiatowych nadsyłano.
- „ 223. Ten sam, o zmniejszenie ilości jarmarków i targów.
- „ 224. Wydział pow. Trembowla, przez posła Mochnackiego, o przeniesienie Izby handlowej z Brodów do Tarnopola.
- „ 225. Wydział pow. w Tarnopolu, przez posła tego samego, w tej samej sprawie.
- „ 226. Gmina m. Bolechowa, przez posła Fruchtmana, o przeniesienie Starostwa z Doliny do Bolechowa.
- „ 227. Wydział pow. w Lisku, przez posła Żurowskiego, w przedmiocie zmian w ustawie o dojazdach kolejowych.

- L. 228. Krasicki Edmund, kurator fundacji ś. p. Weissenwolfowej, przez posła Zurowskiego, w przedmiocie systemizowania i uposażenia kapelanii rzymsko-katolickiej w Baligrodzie.
- „ 229. Gruszecki Ignacy, przez posła Wasilewskiego, o stypendyum dla swego syna Wincentego, słuchacza akademii górniczej w Loeben.
- „ 230. Wrzecziono Grzegorz, przez posła Ochrymowicza, o subwencyę na wydawnictwo gazety szkolnej ruskiej.
- „ 231. Styka Jan, malarz, przez posła Wojciecha Dzeduszyckiego, o subwencyę na kształcenie się we Włoszech.
- „ 232. Grabowski Józef Agaton, ofycyalista prywatny, przez posła Scipio, o służbę przy Wydziale krajowym.
- „ 233. Trembickij Izydor, przez posła Dobrzańskiego, o zapomogę na wydawnictwo pisma ruskiego „Przyjacieli dzieci“.
- „ 234. Nyczaj Apollon, redaktor gazety „Hospodar i promysłennyk“, przez posła Dobrzańskiego, o subwencyę.
- „ 235. Parafianie grecko-katolicy w Monasterzyskach, przez posła Dobrzańskiego, o zapomogę na dokończenie budowy cerkwi.
- „ 236. Gminy Baryczka i Połomyja, przez posła Żywickiego, o subwencyę na rekonstrukcyę drogi gminnej przez te wsie wiodącej.
- „ 237. Gmina Sobów, przez posła hr. Stanisławę Tarnowskiego, o subwencyę na budowę szkoły.
- „ 238. Członkowie gminy Sajków, przez posła Janko, o odłączenie gminy tej od Werbiąza.
- „ 239. Kolonia Nikolsdorf, przez posła ks. Sawę, o uwolnienie od płacenia dalszych odsetków z datków indemnizacyjnych.
- „ 240. Wydział pow. w Krośnie, przez posła Łukasiewicza Ignacego, o uregulowanie sprawy poboru podatków przez naczelników gmin.
- „ 241. Gmina Mikulińce, przez posła Korytowskiego, o uchylene nadużyć przy poborze myta na drodze Strussów-Buczacz.
- „ 242. Zarząd główny Towarzystwa pedagogicznego we Lwowie, przez posła Sawczyńskiego, o subwencyę dla czasopisma „Szkoła“.
- „ 243. Gminy i obszary dworskie Zulin, Rozhurcze, Siemiginów, Hurnie i Koniuchów, przez posła Fruchtmanna o regulacyę rzeki Stryja.
- „ 244. Mroczkowska Ksawera, przełożona Stowarzyszenia ochronek dziewcząt sierót w Stanisławowie, przez posła Podleńskiego, o subwencyę.
- „ 245. Osińska Antonina, wdowa po kanceliście szpitala krakowskiego, przez posła ks. Chełmeckiego, o zapomogę.
- „ 246. Kochanowski Stanisław, uczeń wiedeńskiego konserwatoryum, przez posła Małeckiego, o subwencyę na rok 1882.
- „ 247. Spółka wodna dla regulacyi rzeki Wisłoka, przez posła Gorayskiego, o subwencyę na regulacyę tej rzeki.